

Tutkimustiedote

Tutkimus: Kokemuksia vaihdevuosista ja vaihdevuosisoireiden hoidosta Suomessa

Etsimme osallistujia yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen, jossa tutkitaan kokemuksia vaihdevuosista ja vaihdevuosisoireiden hoidosta Suomessa. Tämä tiedote esittelee tutkimuksen tavoitteet, etenemisen, osallistumisen tavat ja aineiston käytön. Tiedotteen lopussa löydät tutkimuksesta vastaavan tutkijan yhteystiedot mahdollisia jatkokysymyksiä varten.

Tutkimuksen tarkoitus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kerätä tietoa siitä, kuinka vaihdevuosisoireet ja niiden hoito koetaan Suomessa ja minkälaisia toiveita vaihdevuosisoireiden hoitoon liittyy. Kyseessä on yhteiskuntatieteellinen tutkimus.

Tutkimuksen kulku

Tutkimus käynnistyy syksyllä 2026. Tutkimuksessa kerätään kertomus- ja haastatteluaineistot vaihdevuosikokemuksista Suomessa. Aineiston keruu tapahtuu syyskuun 2026 ja kesäkuun 2027 välisenä aikana. Voit osallistua kumpaan tahansa aineiston keruuseen. Jos haluat kirjoittaa vaihdevuosikokemuksiasi, voit lähettää vapaamuotoisen kertomuksesi nimettömästi Tietoarkiston ylläpitämällä Penna-alustalla. Voit itse päättää kertomuksesi pituuden. Mikäli haluat, voit kirjoittaa kertomuksen tietokoneen tekstinkäsittelyohjelmalla ja kopioida sen sieltä lomakkeeseen. Jos haluat osallistua haastatteluun, voit sopia haastatteluajankohdan vastuullisen tutkijan Venla Oikkosen kanssa. Haastattelu voidaan tehdä toiveidesi mukaan joko verkkoyhteydellä tai kasvokkain Tampereella tai pääkaupunkiseudulla. Haastattelutilanteeseen on hyvä varata kaikkiaan noin puolitoista tuntia. Haastattelussa sinulta kysytään kokemuksiasi ja näkemyksiäsi mm. seuraaviin teemoihin: millaista hoitoa olet hakenut ja saanut vaihdevuosisoireisiin, kuinka koet sinulle tarjotun hoidon, ja millaista on mielestäsi hyvä vaihdevuosisoireiden hoito. Voit vastata kysymyksiin vapaamuotoisesti ja päättää mihin kysymyksiin vastaat. Haastattelu nauhoitetaan, äänitallenne muutetaan tekstimuotoon ja haastattelutallenne tuhotaan. Kertomus- ja haastatteluaineistoista poistetaan henkilötiedot, kuten ihmisten ja paikannimet, jotta sinua ei voi tunnistaa aineiston perusteella.

Millä tavalla tutkimusaineistoa kerätään?

Tutkimukseen osallistujat kertovat vaihdevuosikokemuksistaan joko kirjoittamalla tai haastattelussa. Taustatietona tutkimukseen osallistujalta kerätään ikäryhmä, asuinpaikkakunnan kokoluokka ja vaihdevuosisoireisiin hoitoa tarjonneet terveydenhuollon sektorit. Tiedot perustuvat tutkimuksen osallistujan tutkimuksen yhteydessä antamiin tietoihin. Tarkkaa ikää, asuinpaikkaa tai hoitopaikkaa ei kysytä.

Tutkijoilla ei ole pääsyä osallistujien terveystietoihin. Kertomusta kirjoittaessaan tai haastattelutilanteessa tutkimukseen osallistuja voi itse päättää, millä tarkkuudella kertoo tilanteestaan ja kokemuksistaan.

Tutkimukseen liittyvät hyödyt ja riskit

Tutkimukseen osallistumisesta ei ole osallistujalle suoraa hyötyä. Tutkimuksen tulokset kasvattavat yhteiskunnallista tietoisuutta siitä, miten vaihdevuodet ja niiden hoito koetaan Suomessa. Tutkimuksen tulokset kasvattavat tietopohjaa, jota voidaan hyödyntää tulevaisuudessa vaihdevuosiin liittyviä terveys- ja tukipalveluita kehitettäessä. Tutkimuksesta ei koidu osallistujalle terveydellisiä, sosiaalisia tai tietoturvaan liittyviä riskejä.

Luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Osallistujista kerättyjä tietoja käsitellään luottamuksellisesti EU:n tietosuoja-asetuksen ja Suomen tietosuojalain edellyttämällä tavalla. Aineistoa ei luovuteta EU:n ulkopuolelle. Kertomukset kerätään nimettömästi Penna-alustalla, jolloin osallistujan henkilötiedot eivät tule tutkijoiden tietoon. Haastatteluissa ainoastaan haastattelun tehnyt tutkija tietää haastateltavan henkilöllisyyden. Haastattelujen suostumuslomakkeet säilytetään salasanasuojattuna Tampereen yliopiston suojatussa verkossa erillään haastatteluaineistosta. Haastattelujen äänitallenteet tuhoetaan.

Aineistoa käsittelee tutkimuksen vastuullinen tutkija Venla Oikkonen sekä mahdollisesti hankkeen aikana Tampereen yliopistossa koottava tutkimusryhmä. Haastattelujen muuttamisessa tekstimuotoon käytetään ulkopuolista litterointipalvelua, jonka kanssa Tampereen yliopistolla on salassapitosopimus. Litterointipalvelu käsittelee aineistoa luottamuksellisesti eikä säilytä sitä litteroinnin jälkeen. Litterointipalvelu ei näe suostumuslomakkeiden tietoja.

Mikäli osallistuja antaa kirjallisen suostumuksensa aineiston keruun yhteydessä, kertomukset ja haastattelut, joista on poistettu tunnistetiedot, kuten henkilö- ja paikannimet, voidaan tallentaa tutkimuksen päätyttyä Tietoarkistoon muiden tutkijoiden ja ylempiä opinnäytteitä tekevien käytettäväksi. Arkistoitavasta aineistosta ei voi tunnistaa osallistujaa. Tutkimukseen osallistuja voi kieltää Tietoarkistoon tallentamisen. Tässä tapauksessa aineisto on ainoastaan vastuullisen tutkijan ja tutkimusryhmän käytössä ja sitä voidaan käyttää ainoastaan tutkimusryhmän vaihdevuosia käsittelevissä tutkimuksissa.

Henkilöiden yksityisyydensuoja tutkimusjulkaisuissa

Tutkimusjulkaisuissa aineistosta käytetään valikoiden lyhyitä katkelmia, joissa ei ole henkilötietoja kuten nimiä. Katkelmat valitaan niin, että niistä ei voi tunnistaa tutkimukseen osallistujaa. On mahdollista, että tutkimusryhmä kirjoittaa yhteisjulkaisuja toisissa yliopistoissa työskentelevien tutkijoiden kanssa. Näillä yhteistyötahoilla ei ole pääsyä aineistoon, vaan he näkevät ainoastaan julkaisussa käytettävät lyhyet aineistokatkelmat, joista on poistettu henkilötiedot.

Tutkimusaineistoja, joista on poistettu henkilötiedot, säilytetään Tampereen yliopistossa vastuullisen tutkijan saman aihepiirin mahdollisiin jatkotutkimuksiin 20 vuoden ajan. Mikäli tutkimukseen osallistuja on antanut kirjallisen suostumuksensa, aineisto tarjotaan lisäksi arkistoitavaksi ilman henkilötietoja pysyvästi Tietoarkistoon. Tietoarkisto luovuttaa aineistoa rekisteröityneille asiakkailleen tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin.

Tutkimuksen rahoittajatahot

Tutkimus tehdään Tampereen yliopiston perusrahoituksella.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Tutkimukseen osallistumisen voi peruuttaa koska tahansa aineiston keruun aikana ilman erillistä syytä. Osallistumisen voi myös keskeyttää väliaikaisesti haastattelutilanteessa. Peruuttaminen tapahtuu kertomusten osalta Penna-palvelun osallistujalle lähettämällä perumislinkillä ja haastattelujen osalta ottamalla yhteyttä haastatteliijaan. Tutkimuksesta kieltäytymisestä tai sen keskeyttämisestä ei ole osallistujalle seurauksia.

Korvaukset ja palkkiot

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota. Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu merkittäviä välttämättömiä kuluja eikä kuluja korvata. Haastatteluun on mahdollista osallistua etäyhteydellä.

Tutkimuksesta tiedottaminen

Lopullisista tutkimustuloksista julkaistaan yleistajuinen katsaus tutkimukselle luotavalla verkkosivulla. Tieteelliset tulokset julkaistaan pääsääntöisesti kansainvälisissä tieteellisissä lehdissä. Keskeisimmät tulokset pyritään myös tuomaan median tietoon.

Materiaalin käyttäminen muuhun kuin tutkimuskäyttöön ja materiaalin käyttäminen jatkotutkimukseen

Lyhyitä katkelmia kertomuksista ja haastatteluista, joista on poistettu henkilötiedot, voidaan käyttää tutkimukseen osallistuneiden tutkijoiden opetustoiminnassa.

Aineisto, josta on poistettu henkilötiedot, säilyy vastuullisen tutkijan tutkimuskäytössä 20 vuoden ajan. Tämä mahdollistaa pitkäjänteisen tieteellisen julkaisemisen ja tulosten hyödyntämisen mahdollisissa aihetta koskevissa jatkotutkimuksissa.

Lisätietoja: <https://venlaoikkonen.com/vaihdevuositutkimus/>

Vastaan mielelläni tutkimusta koskeviin kysymyksiin.

Apulaisprofessori Venla Oikkonen
Tampereen yliopiston Tieteen, teknologian ja innovaatioiden tutkimuskeskus (TaSTI)
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Tampereen yliopisto
venla.oikkonen@tuni.fi